

Catharinus Wierda van LTO Noord bepleit vervlechting met onderwijs

‘Je ziet soms al mooie beweging’

Betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid voor de opleiding van de mensen die het van hen moeten overnemen. Dat vraagt Catharinus Wierda, LTO Noord, van agrariërs. “Er zijn al mooie voorbeelden,” zegt hij. “Daar word ik enthousiast van.”

Niet scholen, maar de agrariërs moeten het onderwijs veranderen. Aldus Catharinus Wierda en Siemen Ruiters, LTO Noord. Zo stond het in elk geval eind februari in een artikel in Nieuwe Oogst. Ze riepen er de bedrijfstak op om haar verantwoordelijkheid te nemen. En scholen zouden meer naar de wensen van de maatschappij moeten werken, met leren in de beroepspraktijk. ‘Wat denk je dat we doen?’, reageerden sommige docenten. Wierda, beleidsadviseur Kennis en Innovatie, legt uit wat ze bedoelden te zeggen en waar het LTO Noord om gaat.

Onderwijsverandering vanuit ondernemers, hoe zie je dat?

“Het lijkt of we veel kritiek hebben op het onderwijs, maar het is vooral een appèl aan onze eigen sectoren voor meer betrokkenheid bij het onderwijs.”

Wat vraag je dan?

“De boomkwekerij is een mooi voorbeeld. Daar zie je ook een tekort aan personeel. Om dat aan te pakken is op initiatief van de Nederlandse Bond van Boomkwekers een scholingsconsulent aangesteld die bemiddelt tussen onderwijs en bedrijfsleven. En ook GOA Groen (roulatie op stagebedrijven groenvoorziening) is een mooie verbinding van arbeidsmarkt met onderwijs. Een ander voorbeeld zie je bij de bollen, waar de KABV (sectororganisatie voor de bloem-

bollen) intensief met onderwijs samenwerkt in de bollenacademie.

Echte samenwerking vraagt veel meer vervlechting. Het gaat dan niet alleen om vormen van praktijkleren, maar ook om de organisatie van het onderwijs, het onderwijsconcept, om werving en loopbaanperspectief.”

Je stelt dat leerlingen meer op de bedrijven opgeleid moeten worden. Waarom?

“Hoe meer je leert in authentieke beroepssituaties, hoe beter. Daar kunnen we nog veel meer naar toe werken. Veel docenten passen steeds vaker al meerdere vormen van dit praktijkleren toe, anderen vinden het nog lastig of voelen zich er ongemakkelijk bij.”

Maar waarom is dat praktijkleren beter?

“Er zijn een aantal goede redenen. Je hoeft niet in te zitten over de actualiteit van je opleiding. Je haalt de actualiteit in de opleiding. Een tweede reden is dat je je in de beroepssituatie kunt optrekken aan een rolmodel. Je kunt ervaren of het je ligt en hoe je dat werk straks zelf wilt doen. Een derde reden is dat beroepssituaties zich het beste lenen om vaardigheden en houdingsaspecten (bijvoorbeeld voor ondernemerschap) op te doen. Iedereen is het daar eigenlijk wel mee eens. Jongeren zijn bovendien enthousiast over ‘al doende leren’. Alleen is het nog niet zover. Scholen worstelen bij-

voorbeeld met praktijkleren voor ondernemerschap. Hoe realiseer je dat? Het gaat dan toch om leren in complexe situaties en het aannemen van een houding. Er loopt nu ook een Kigo-aanvraag van LTO Noord (melkveehouderij) met drie aoc’s, Stoas Hogeschool en Friesland Campina over hoe je ketengericht onderwerpen kunt vertalen naar het onderwijsconcept op deze scholen. Het idee is dan dat er maximaal geleerd wordt via beroepssituaties.”

Is dat dan geen kritiek op scholen?

“Het is geen kritiek op leerkrachten die stinkend hun best doen. Maar kijkend naar het totaal zie je dat je nog stappen kunt zetten in opleidingen en in de samenwerking van scholen en praktijk. Zoals al gebeurt bij de varkenshouderij waar een goede samenwerking is opgezet vanuit aoc’s en de (LTO-)vakgroep varkenshouderij. En het Young Farmers-concept van AB (uitzendbureau voor agrarisch werk; in dat concept krijgen leerlingen ook begeleiding vanuit AB voor een bbl-opleiding op een aoc en baangarantie). Dat spreekt leerlingen erg aan. En natuurlijk de voorbeelden die ik al genoemd heb.”

Die samenwerkingsvormen die je noemt, waar komen die vandaan?

“Dat heeft meestal met urgentie te maken. Waar urgentie is, zit ook veel energie om te veranderen. In deze voor-

Catharinus Wierda (1971) is beleidsadviseur kennis en innovatie bij LTO Noord. Met Wijnie van Eck, die een vergelijkbare functie heeft bij de LLTB, zet hij zich in om verschillende agrarische sectoren meer bij het onderwijs te betrekken. Hij is boerenzoon en studeerde op het Van Hall Instituut (Leeuwarden) en aan Wageningen Universiteit.

beelden is er te weinig personeel voor verschillende sectoren en ook weinig belangstelling voor een opleiding. Het gaat in de primaire sectoren soms om hele kleine richtingen en populaties.

Onderwijsdag LTO Noord

LTO Noord organiseert een onderwijsdag op dinsdagmiddag 23 juni in Dronten (Warmonderhof), bedoeld voor scholen (CvB, docenten, teamleiders, leerlingen en studenten), ondernemers en overheid. De organisatie wil er inspireren om gezamenlijk te werken aan agrarisch onderwijs. Thema is 'vervlechting onderwijs en praktijk'. Aanmelden kan via communicatie@ltonoord.nl. Op die dag spreekt onder meer Frans Meijers, Haagse hogeschool, en wordt ook de LTO Noord Praktijkprijs uitgereikt. Voor die prijs zijn negen projecten genomineerd. Deze moeten inspireren om te komen tot verdere vervlechting van agrarisch onderwijs en praktijk. Een vakjury geeft haar oordeel en het publiek stemt en kiest uiteindelijk wie de LTO Noord Praktijkprijs wint. De genomineerde onderwijsprojecten zijn Young Farmers, Kassenklas, Onderwijscoaches (CAH), Herkenbare Melkveehouderij, Scholingsconsulenten in Boomkwekerij, Bollenacademie, het Trainings Expertise Centrum, Schakelplaats en de Samenwerking in de varkenshouderij.

Je ziet soms nog concurrentie tussen onderwijsinstellingen. Dat begrijp ik wel, want het is ook uit lijfsbehoud, maar voor de primaire sectoren kan het eigenlijk niet. Daar betekent lijfsbehoud juist dat je samenwerkt.

Maar er ontstaat nu in de meeste sectoren een mooie beweging. Ik word daar wel enthousiast van."

LTO Noord heeft een praktijkprijs ingesteld. Waarvoor precies?

"Het gaat om mooie voorbeelden van vervlechting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Die willen we stimuleren."

Wat zijn de criteria?

(Wierda rolt de flap uit waar de vakjury een dag eerder de criteria heeft opgeschreven).

"Het eerste criterium is de aansluiting met de praktijk. Hoe zorg je dat de opleiding actueel blijft? Maar ook: staat de praktijk centraal in de opleiding zelf? Het tweede is aansluiten op de arbeidsmarkt. Dat houdt bijvoorbeeld een aantrekkelijke opleiding in die mensen trekt en ook dat je loopbaanperspectief biedt. En het derde criterium is samenwerking."

Prima plan, samenwerking, maar wat heb je daarvoor nodig? Ik denk aan coördinatie of een scholingsfonds. En wat doet LTO Noord?

"Meefinancieren in opleidingen gaat LTO Noord als belangenorganisatie niet doen en dat hoeft meestal ook niet. Ze kan nieuwe ontwikkelingen wel stimuleren. Soms zie je dat de sector wel meebetaald door groepen tuinders of het fonds van Colland. Die financiert bijvoorbeeld de scholingsconsulent. LTO Noord levert inzet van mensen en heeft vooral een stimulerende rol. We gaan niet weer sturen in een rol zoals we die in vroegere jaren hadden. Maar eerder sturen door een gemeenschappelijke aanpak. Je staat er naast en doet mee in plaats van bovenaf te zeggen wat er moet gebeuren. Je hebt vaak ook niet meer nodig om samenwerking te laten ontstaan. Mensen moeten elkaar zien te vinden. Zoals al gebeurt in verschillende sectoren.

Per sector zou je je dan moeten afvragen hoe je samenwerking vormgeeft. Daar

moet je wel een platform voor creëren, een overleg zoals bijvoorbeeld de sectoradviescommissie bij de bollenteelt, voor de hele bollenteelt.

Maar er is geen blauwdruk. Ga eerst maar eens kijken wat er nodig is per sector. Hoe geef je vervolgens samenwerking vorm tussen scholen onderling en van onderwijs met bedrijfsleven? Hoe kun je de betrokkenheid van ondernemers regelen, heb je als onderwijs en bedrijfsleven een gemeenschappelijke visie per sector en verder, is het een incidentele actie of regel je samenwerking structureel? Waar wil je eigenlijk gezamenlijk aan werken?

Bij de akkerbouw heb je landelijk nog zo'n 180 leerlingen. Dan moet je wel gaan praten over hoe je dat samen overeind houdt. Als LTO kunnen we dit proces ondersteunen door mensen bij elkaar te brengen en een bijdrage te leveren aan nieuwe samenwerkingsplannen."

Kortom, vervlechting van onderwijs en bedrijfsleven moet onderwijs opleveren waar jongeren meer leren in de praktijk. Maar waar gaat het uiteindelijk om?

"Het gaat er ons om dat de kritische massa, ons ondernemerschap en de concurrentiekracht voldoende blijven, dat je continuïteit van de sector kunt garanderen. Het gaat LTO Noord hierbij zowel om kwantiteit als kwaliteit."

Terug naar de boodschap. Hoe zou je die samenvatten?

Op het artikel in Nieuwe Oogst kreeg ik wel de reactie van lezers dat het allemaal veel genuanceerder ligt. Daar sta je aan de zijlijn te roepen, zeiden de docenten. 'Kom maar eens kijken hoe we het doen.' De verschillende situaties ken ik redelijk en ik heb waardering voor veel docenten. De uitdaging ligt er om bij krimpende sectoren, een sterk veranderende wereld en een grotere arbeidsbehoefte te werken aan nieuwe gezamenlijke aanpakken waar we als belangenorganisatie en als ondernemers in meedoen." □